

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA HRANA (dozvoljenih, tj. raznih vrsta hrane, raznih jela)

I govora Allaha, uzvišen je: "..... jedite od lijepih (jela) što smo opskrbili vas (ili: što smo dali vama)....", i Njegovoga govora: "..... trošite od lijepih (posjeda, imovina) što ste stekli (zaradili)....." i Njegovoga govora: "..... jedite od (izvjesnih) lijepih (zarada ili vrsta hrane), i radite dobar (posao), zaista Ja sam o (onome) što radite veliki znalac (tj. sveznajući).".

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvjestio nas je Sufjan od Mansura, od Ebu Vaila, od Ebu Musa-a Eš'arije, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Nahranjajte (izvjesnoga) gladnoga, i posjećujte (izvjesnoga) bolesnika, i odriješite (tj. spasite, pustite iz ropstva izvjesnoga) zarobljenika."

Rekao je Sufjan: "El-'ani" je (isto što i) "el-esiru" (zarobljenik).

PRIČAO NAM JE Jusuf, sin 'Isa-a, pričao nam je Muhamed, sin Fudajla, od svoga oca, od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta rekao je:

Nije se zasitio (nasitio, nadovoljio, najeo) rod (tj. porodica) Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, od (neke) hrane tri dana, čak se je zgrabio (uzeo, tj. čak je umro Muhamed a.s. u takvom stanju skromnosti). A od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta:

Pogodio je mene (jedan) žestoki trud (tj. velika poteškoća od gladi). Pa sam susreo (sreo) Umera, sina Hataba, pa sam tražio čitati njemu (tj. tražio sam od njega da mi pročita jedan) ajet iz knjige Allaha (Allahove knjige - Kur'ana). Pa je unišao (u) svoju kuću i otvorio je nju meni. Pa sam išao nedaleko, pa sam pao za (tj. na) svoje lice od (izvjesnoga) truda (teškoće) i (izvjesne) gladi, pa kada li poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, stajajući (tj. stoji) nad mojom glavom! Pa je rekao:

"O Ebu Hurejrete!" Pa sam rekao: "Dvoudazov tebi, o poslaniče Allaha, i dvije sreće tebi!" Pa je uzeo za moju ruku, pa je podigao mene. I poznao (prepoznao) je (slučaj) koji je sa mnom, pa je odveo mene ka svom stanu, pa je zapovjedio za mene (da se pogostim) sa (jednom velikom) čašom od mlijeka (čašom mlijeka). Pa sam pio od njega (od toga mlijeka). Zatim je rekao:

"Vrati (se, tj. Ponovi), pa pij, o Ebu Hurejrete." Pa sam (se) vratio, pa sam pio. Zatim je rekao: "Vrati (se)." Pa sam (se) vratio, pa sam pio dok se je ujednačio (izravnao) moj stomak pa je postao kao (izvjesna) strjelica.

(Kad je čovjek gladan, stomak je uleknut, udubljen, jer je prazan. Veli se da riječi u navedenom tekstu "Pa je unišao (Umer u) svoju kuću i otvorio je nju meni.", znače: i otvorio je nju - tj. njega: ajet. A to će reći: i započeo je ajet meni, tj. rekao mi je o ajetu za koji sam ga pitao, kako je početak toga ajeta. Ne znači, dakle, da mu je kuću otvorio da u nju i on uniđe, uđe.)

Rekao je (dalje Ebu Hurejrete): Pa sam susreo (sreo) Umera (opet), i spomenuo sam njemu (ovaj slučaj) koji je bio od moje stvari, i rekao sam njemu: "Učinio (uzeo) je

upravljačem Allah toga (posla oko nahranjivanja mene - uzeo onoga) ko je bio preči za njega (za taj posao) od tebe, o Umere! Tako mi Allaha zaista već sam tražio čitati (od) tebe (onaj izvjesni) ajet, a zaista ja sam bolji čitač za njega od tebe (tj. a ja sam bolje čitao i znao taj ajet od tebe)."

(Dakle, pitao ga je o ajetu s nadom da će ga uvesti u kuću i počastiti ga jelom pošto mu pročita ajet, ali Umer r.a. nije procijenio njegovu namjeru, pa mu nije ispunio nadu.)

Rekao je Umer: "Tako mi Allaha zaista da budem (bio) uveo tebe (tj. da sam bio uveo tebe), draže (bi bilo) k meni (to) od (toga) da bude meni (pripalo) kao crvene (vrste od izvjesne) marve (tj. volio bih nego da sam dobio izvjesnu crvenu marvu - krupnu stoku: goveda, deve, konji, a crvena se smatra posebno vrijedna)."

GLAVA

(izvjesnoga) imenovanja nad (izvjesnom) hranom i (izvjesnoga) jedenja sa (svojom) desnicom (svojom desnom rukom).

(Pod izrazom "izvjesno imenovanje" misli se na spominjanje Allahovoga imena pred uzimanje i pri uzimanju prvoga zalogaja hrane prilikom jedenja. To se obično čini izgovaranjem rečenice: Bismillahi - Sa imenom Allaha, ili: U ime Allaha! Može se i duljim načinom ta rečenica izgovoriti: Bismillahir-rahmanir-rahimi: Sa imenom (U ime) Allaha Milosrdnoga Milostivoga!)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, izvijestio nas je Sufjan, rekao je Velid, sin Kesira: izvijestio me je da je on čuo Vehba, sina Kejsana, da je on čuo Umera, sina Ebu Selemeta, (da) govori:

Bio sam dječak u skrbništvu poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i bila je moja ruka (običajna da) luduje u zdjeli (njegovoj, tj. da hoda tamo-amo po zdjeli), pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"O dječče! Imenuj (tj. Izgovori ime) Allaha, i jedi sa tvojom (svojom) desnicom, i jedi od (onoga kraja suda, zdjele) što slijedi tebe (tj. što je blizu tebe, što je pred tobom - a to će reći: jedi ispred sebe)." Pa nije prestao (da bude) to moj način hranjenja (jedenja, tj. neprestano je bio to moj način jedenja) poslije.

GLAVA

(izvjesnoga) jedenja od (onoga) što slijedi njega (jedenja ispred sebe).

A rekao je Enes: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Spomenite ima Allaha! I neka jede svaki čovjek od (onoga) što slijedi njega.

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Muhamed, sin Dža'fera, od Muhameda, sina Amra sina Halhaleta, Dilije, od Vehba, sina Kejsana, Ebu Nuajma, od Umera, sina Ebu Selemeta - a on je sin Umu Seleme, žene Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio - rekao je:

Jeo sam (jedan) dan (jednoga dana, u jednom danu) sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (neku) hranu, pa sam počeo (da) jedem u stranama (tj. po krajevima, po svim stranama njegove) zdjele (tj. svuda po zdjeli). Pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Jedi od (onoga) što slijedi tebe (jedi ispred sebe)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Vehba, sina Kejsana, Ebu Nuajma rekao je:

Došlo se poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa (nekom) hranom (tj. donijela mu se je nekakva hrana), a sa njim je njegov pastinak Umer, sin Ebu Selemeta, pa je rekao:

"Imenuj (tj. Spomeni ime) Allaha, i jedi od (onoga) što slijedi tebe (jedi ispred sebe)."

GLAVA

(onoga) ko je slijedio (tj. grabio, dohvatao, jeo) okolo (svega izvjesnoga) čanka sa svojim drugom kada nije poznavao (prepoznao) od njega (nikakve) odvratnosti (neprijatnosti).

PRIČAO NAM JE Kutejbete od Malika, od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, da je on čuo Enesa, sina Malika, (da) govori:

Zaista (neki) krojač pozvao je poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, zbog (neke) hrane (tj. na neku hranu što) je napravio nju. Rekao je Enes: Pa sam otišao sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam vidio njega (da) slijedi (tj. hvata izvjesnu) tikvu okolo (oko izvjesnoga) čanka (tj. po unutrašnjim krajevima izvjesnoga čanka, po cijelome čanku). Rekao je: Pa nisam prestao (da) volim (tikvu, tj. Pa neprestano volim tu izvjesnu) tikvu od tada. Rekao je Umer, sin Ebu Selemeta: Rekao je meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Jedi sa tvojom (svojom) desnicom (desnom rukom)."

GLAVA

(izvjesnoga) služenja desnom rukom u (svome) jedenju i (drugom još nekom poslu) osim njega (osim jedenja).

(Dakle, o vršenju nekih poslova desnom rukom kao što je jelo, jedenje i neki drugi poslovi osim njega, mimo jela.)

PRIČAO NAM JE Abdan, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Šubete od Eš'asa, od njegovoga oca, od Mesruka, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) voli (izvjesno) služenje (da se služi sa) desnom rukom (i počinjanje sa desne strane i desnoga kraja) što je mogao (više) u svome čišćenju, i svome obujanju i svome češljanju (tj. počesljavanju, uređivanju kose na glavi).

A bio je rekao (Eš'as dok je stanovao) u Vasitu prije ovoga (kazivanja još u pričanju i ovo): u svojoj stvari, svakoj (od) nje (svakoj njoj je volio da se počne od desne strane gdje nije bilo naređeno da se lijeva ruka i strana upotrebi naročito).

GLAVA

(onoga) ko je jeo (dotle) dok se je zasitio.

PRIČAO NAM JE Ismail: pričao mi je Malik od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, da je on čuo Enesa, sina Malika, (da) govori: Rekao je Ebu Talhate (ka) Umu Sulejmi:

"Zaista već sam čuo glas poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da je taj glas vrlo) slab, poznajem u njemu (njegovu izvjesnu) glad. Pa da li je kod tebe od (neke) stvari (išta od hrane, tj. Imaš li išta od hrane)?" Pa je izvadila (neke) kolutove (tj. pogače) od ječma. Zatim je izvadila (neki) svoj zavijač, pa je zamotala (taj) hljeb sa nekim (dijelom) njega (zavijača), zatim je tislula (stavila) njega pod moju odjeću, i ogrnula je mene sa nekim (dijelom) njega (tj. toga istoga zavijača), zatim je poslala mene k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

("Ridaun" je ogrtač, pa "redda jureddi" ogrnuti nekoga.)

Rekao je: Pa sam otišao s njim (tj. odnio sam njega - taj hljeb). Pa sam našao poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u Bogomolji i sa njim su (izvjesni) ljudi. Pa sam stajao nad njima. (Ili: Pa sam stao uz njih, kod njih.). Pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Je li poslao tebe Ebu Talhate?" Pa sam rekao: "Da." Rekao je: "Sa hranom?" Rekao je: Pa sam rekao: "Da." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za (one, tj. onima) koji su sa njim: "Ustanite." Pa je otišao (Krenuo je - Krenuli su). I otišao (krenuo, pošao) sam pred njima, dao sam došao (dok nisam stigao) Ebu Talhatu. Pa je rekao Ebu Talhate Umu Sulejmi: "Već je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa (izvjesnim) ljudima, a nije kod nas od (izvjesne) hrane (onoliko) što (bismo mogli da) nahranimo njih (dakle: za sve nema dovoljno hrane)." Pa je rekla: "Allah i Njegov poslanik su znani." Rekao je: Pa je otišao Ebu Talhate (idući dotle) dok je susreo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa se okrenuo (tj. krenuo je) Ebu Talhate i poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (prema kući Ebu Talhatovoj) dok su unišili (u kuću). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ovamo (ti), o Umu Sulejmo, (ono) što je kod tebe!" Pa je došla sa tim hljebom (tj. donijela je taj hljeb što ga je bila po meni poslala). Pa je zapovjedio za njega (za taj hljeb) pa se iskomadao (izmrvio). I cijedila (iscijedila) je na njega Umu Sulejma (jednu malu) svoju mješinu (za maslo), pa je začinila njega (taj hljeb, tj. pomastila ga je). Zatim je rekao u njega (tj. nad njim - nad tim hljebom) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ono) što je htio Allah (da) rekne, zatim je rekao:

"Dozvoli za desetoricu (da uniđu da jedu)." (To jest: "Neka uniđu, uđu desetorica!") Pa je dozvolio njima. Pa su jeli (dotle) dok su se nasitili (najeli), zatim su izašli. Zatim je rekao: "Dozvoli za desetoricu (drugu)!" Pa je dozvolio njima. Pa su jeli dok su se nasitili (dok su se najeli), zatim su izašli. Zatim je rekao: "Dozvoli za desetoricu!" Pa je dozvolio njima (dozvolio im je da uđu). Pa su jeli dok su se nasitili, zatim su izašli. Zatim je dozvolio za desetoricu. Pa je jeo (taj) narod, svi oni, i nasitili su se (najeli su se), a (taj) narod je (brojao) osamdeset ljudi (dakle: bilo je osamdeset ljudi).

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Mu'temir od svoga oca (koji) je rekao: A pričao je Ebu Usman takođe (još i ovo) od Abdurahmana, sina Ebu Bekra, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, (nas) stotinu i trideset. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da li je (i) sa jednim od vas (ikakva) hrana (Ima li iko od vas ikakve hrane)?" Pa kada li je sa (jednim) čovjekom (jedan) sa' od hrane ili slično njemu! Pa se zamijeslio (tj. napravilo se je tjesto). Zatim je došao (jedan) čovjek idolopoklonik, razbarušen (tj. neuređene kose na glavi), dugačak sa (nekim) bravima, tjera (goni) njih (brave, ovce). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Da li je prodaja, ili je darovanje - ili je rekao: poklon (dakle: Da li su ovce za prodaju ili su kao poklon)?" Rekao je: "Ne, nego prodaja." Rekao je: Pa je sebi kupio od njega (jednu) ovcu, pa se je napravila (za jelo). Pa je zapovjedio vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za crninu (od njezinoga) stomaka (tj. za jetru - crnu džigeru od te ovce da) se ispeče. I zakletva Allaha nema (tj. nije bilo ni jednoga čovjeka) od (tih) stotinu i trideset (da je prošao drukčije) osim (tako da) je već odsjekao njemu (jedno) odsijecanje (tj. jedan komadić) od crnine njezinoga stomaka: ako je bio prisutan, dao je nju njemu, a ako je bio odsutan, sakrio je nju njemu (tj. ostavio je nju njemu-džigeru, dio, komadić džigere). Zatim je učinio u njoj (tj. od nje - od ovce je napravio hranu koju je stavio u) dva čanka (dvije drvene zdjele), pa smo svi jeli, i nasitili (najeli) smo se, i preteklo je (hrane) u (tim) dvama čancima, pa sam natovarilo njega (taj ostatak) na (izvjesnu) devu. Ili kao što je rekao.

PRIČAO NAM JE Muslim pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Mansur od svoje majke, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje:

Preminuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada smo se nasitili od (izvjesnoga) dvoga crnoga: datula i vode.

GLAVA:

"Nije na (izvjesnoga) slijepoga teškoća (tj. nije mu nikakav grijeh), a niti na (izvjesnoga) hromoga teškoća, a niti na (izvjesnoga) bolesnoga teškoća.....", (vidjeti taj) ajet (čitajući ga idući redom) ka Njegovom govoru: ".... možda vi (da biste) razumjeli."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, rekao je Jahja, sin Seida: čuo sam Bušejra, sina Jesara, (da) govori: pričao nam je Suvejd, sin Nu'mana, rekao je:

Izašli smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ka Hajberu. Pa pošto smo bili u Sahba-u (u Sahbi) - rekao je Jahja: a ona (ta naseobina) je od Hajbera na noćno putovanje (tj. udaljena je jedno noćno putovanje hoda, a to će reći jedan dan hoda od Hajbera) - pozvao (zatražio) je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za hranu, pa nije se došlo njemu osim sa prekrupom (tj. nije se donijelo njemu ništa drugo osim prekrupa, ugruhani ječam, bungur, bulgur). Pa smo žvakali njega (to jelo, tu prekrupu), pa smo jeli od njega (pa smo ga jeli). Zatim je pozvao za (zatražio je) vodu, pa je promučkao (vodu u ustima, tj. izaprao je usta), i promučkali smo (i mi), pa je klanjao sa nama (tu) sutonsku molitvu, a nije se očistio (ponovno za molitvu zbog toga što je bio jeo pred molitvu - dakle: nije uzeo ponovo abdest za namaz poslije jela, nego je samo izaprao usta od jela).

Rekao je Sufjan: Čuo sam njega (taj hadis) od njega (od Jahja-a) vraćanjem i počinjanjem (tj. prvi puta i zadnji puta - prvi puta i ponovno, opetovano, ponovljeno, dvaput).

GLAVA

(izvjesnoga) hljeba umekšanoga (tj. hljeba od sitnoga bijeloga brašna kao kreda bijeloga) i (GLAVA izvjesnoga) jedenja na (izvjesnom jedaćem) stolu i (izvjesnoj putničkoj jedaćoj) koži (ili platnu - a to će reći: na sofri).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sinana, pričao nam je Hemmam od Katadeta rekao je:

Bili smo kod Enesa, a kod njega je (jedan) pekar njegov, pa je rekao (Enes):

"Nije jeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (nikakvoga) hljeba umekšanoga (tj. bijeloga, od finoga brašna), a niti ovce pečene (ili: obarene u vreloj vodi kada se zakolje da sa kože spane, spadne vuna, pa ona sa kožom pečene), čak je sreo Allaha (tj. čak je umro, a nije toga dvoga jeo, nije to dvoje jeo)."

(Neka pouzdana pričanja kažu da je jeo pečenoga mesa od ovce, ali pečene na obični način, a ne pečene sa kožom zajedno.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Muaz, sin Hišama, rekao je: pričao mi je moj otac od Junusa, rekao je Alija: on (tj. ovaj Junus) je (Junus zvani) Iskaf, od Katadeta, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Nisam znao (tj. Ne znam) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je jeo na (malom) čanku ikada (a misli se na čanak, tanjirić za salatu - pa to onda znači: Ne znam ga da je jeo ikada na salati, sa salatim, uz salatu), a niti se je hljeb pravio njemu umekšan ikada, a niti je jeo na (jedaćem) stolu ikada (tj. na sofri, ili siniji, a kamoli na stolu jedaćem - za stolom). Reklo se je Katadetu:

"Pa na čemu su bili (običaja da) jedu (objeduju)?" Rekao je: "Na (izvjesnim jedaćim) kožama (tj. platnima)."

("Sufretun" - "suferun" je prvobitno značilo hranu koju putnik nosi sa sobom na putovanje. A ta se je hrana nosila u okrugloj koži koja je na krajevima imala željezne halke, karike, kolutove, pa bi se pomoću tih karika vješala na devu pošto bi se ta koža skupila sadržeći u sebi jelo. Poslije se i ta koža nazvala "sufretun-suferun". Pošto se ta koža sa hranom stavljala na tle, tlo i sa nje se hrana uzimala i jela, to se je uobičajilo da se i svako platno koje se stavi na tle, pa se na njega stavi hrana i sa njega se jede, naziva sa "sufre", ili u nas "sofra, sofrabez". Od toga se razvio u nas, kod nas naziv sofras za okruglu drvenu ili metalnu plohu, odignutu na kraćim nogama, ili na niskom postolju, dok Arapi to nazivaju svojim izrazom "hivanun, ili hivanun". Izraz "sufretun - suferun" u hadisu znači kožu za jelo - pa bilo da se jede sa te kože neko jelo, ili bilo da se nosi hrana u toj koži.)

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebu Merjem, izvijestio nas je Muhamed, sin Džafera, izvijestio me je Humejd da je on čuo Enesa (da) govori:

Stao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da bračne odnose) gradi sa Safijjom, pa sam pozivao (prisutne) muslimane ka njegovoj svadbenoj gozbi (piru, piraniji).

Zapovjedio je za (izvjesne) kože, pa su se prostrijele (prostrle), pa su se bacile (tj. stavile) na njih (izvjesne) datule, i sir i maslo. A rekao je Amr od Enesa:

Sagradio je (bračne odnose) sa njom Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zatim je napravio (jedno jelo zvano) hajs u (jednoj) koži (tj. na jednoj koži, a hajs je smjesa, mješavina od datula, sira i masla).

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Ebu Muavijete, pričao nam je Hišam od svoga oca i od Vehba, sina Kejsana, rekao je:

Bili su stanovnici Sirije (običaja da) prebacuju (prebacuju, ismijavaju, doslovno: da iznose kao sramotu) Ibnu Zubejru (i) govore (mu, tj. govoreći oni):

"O sine posjednice (izvjesnih) dvaju pasova!" Pa je rekla njemu Esma: "O moj sinčiću (sinak, sinko)! Zaista oni prebacuju tebi za (izvjesna) dva pasa (pojasa). Da li znaš (ti) šta su bila (ta) dva pasa? Bio je (to) samo moj pas (pojas jedan što) sam rascijepila (raspolovila) njega (na) dvije polovine, pa sam zavezala (svezala) mješinu poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, sa jednim (jednom polovinom od) njih dva (dvije), i učinila sam u njegovu (tj. na njegovu jedaću) kožu drugi (dio pojasa, tj. drugu polovinu). Rekao je: Pa bili su stanovnici Sirije kada su prebacivali njemu (rugali mu se) za (ta) dva pasa (bili su, tj. bili bi oni dobili odgovor tako što on - Ibnu Zubejr njima) govori:

"E (E baš), tako mi Allaha, to je mana (tj. to je poruga takva da) je uzdizačica od tebe njezina sramota (tj. to je takva mana, poruga čija se sramota pojavljuje od tebe - a to će reći: podiže se od tebe daleko ta sramota, ona se ne može da objesi na tebe, ne može da prikači za tebe, jer ti je to, u stvari, vrlina, a ne mana i sramota)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man, pričao nam je Ebu Avanete od Ebu Bišra, od Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa da je Umu Hufejda, kći Harisa, sina Hazna, (a to je) tetka Ibnu Abasa (po majci - da je ona) poklonila ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (nekakvo) maslo, i sir i (neke pustinjske jestive) gušterove (slične zelenbaćima). Pa je pozvao za njih, pa su se jele (te životinje) na njegovoj trpezi (sofri), a ostavio je njih Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (tj. nije ih on jeo sobom) kao (izvjesni) koji se gadi zbog njih (tj. mrzeći ih kao prljave životinje jestive). A da su bile (te životinje) zabranjene (za jelo), ne bi se jele (one) na trpezi (na sofri) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a niti bi zapovjedio (on) za njihovo jedenje.

GLAVA

(izvjesnoga) ugruhanoga ječma (krupno premljevenoga ječma, tj. prekrupe, bungura, bulgura, ječmenoga geršla).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hammad od Jahja-a, od Bušejra, sina Jesara, od Suvejda, sina Nu'mana, da je on izvijestio njega da su oni bili sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, u Sahbi (u naseobini Sahba-u) - a ona je na jedno večernje putovanje (tj. na dan hoda udaljena) od Hajbera - pa je prispjela (izvjesna) molitva. Pa je pozvao za (kakvu god) hranu. Pa nije našao nju (tj. za nju - za hranu ništa

drugo) osim ugruhani ječam. Pa je žvakao (nešto) od njega. Pa smo žvakali (i mi) sa njim. Zatim je pozvao za (zatražio je) vodu, pa je promučkao (usta vodom, tj. izaprao je usta), zatim je klanjao, i klanjali smo (i mi), a nije se očistio (ponovno radi molitve, tj. nije ponovno uzimao abdesta zbog toga što je žvakao tu hranu).

GLAVA

(onoga) što je bio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (takvoga običaja da on) neće jesti do (da) se imenuje (da se rekne, dok se ne rekne ime onoga što se je stavilo da jede - da se rekne) njemu, pa (da on) zna šta je ono (šta je to).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, Ebul-Hasen, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije rekao je: izvijestio me je Ebu Umamete, sin Sehla sina Hunejfa, Ensarija da je Ibnu Abas izvijestio njega da je Halid, sin Velida, koji je (taj što) se govori njemu "mač (sablj) Allaha", izvijestio njega da je on unišao sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Mejmuneti (Mejmuni), a ona je (po majci) njegova tetka i tetka Ibnu Abasa (i tetka Ibnu Abasova), pa je našao kod nje (jednoga jestivoga) guštera pečenoga, došla je s njim (tj. donijela je njega) njezina sestra Hufejdeta (Hufejda), kći Harisa, iz Nedžda. Pa je ponudila (ona onoga) guštera poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. A bio je (takav da) malo kada (da on) ponudi (tj. pruži naprijed) svoju ruku za (neku) hranu do (da) se priča njemu (dok se ne kaže njemu) za nju, i imenuje se (kaže se po imenu ta hrana) njemu. Pa je dao padati (tj. spustio je) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoju ruku ka (onome) gušteru. Pa je rekla (jedna) žena od (tih) prisutnih žena (tim ostalim ženama):

"Izvijestite poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (o onome) šta ste ponudile njemu. Ono (tj. To) je (izvjesni) gušter, o poslaniče Allaha!" Pa je podigao (tj. povukao) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoju ruku od (onoga) guštera. Pa je rekao Halid, sin Velida: "Da li je zabranjen (jesti taj) gušter (Da li je zabranjeno jesti toga guštera), o poslaniče Allaha?" Rekao je:

"Ne, a ali (nego) nije bio u zemlji (na tlu) moga naroda (upotrebljavan kao hrana), pa nalazim sebe (da) mrzim njega (tj. da mi se on gadi i da mi ne prija)." Rekao je Halid: Pa sam odsjekao sebi njega (tj. toga guštera), pa sam ga jeo, a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, gleda k meni (promatra me).

GLAVA:

Hrana (izvjesnoga čovjeka) jednoga biva dosta (dovoljna je, tj. dostatna je izvjesnoj) dvojici.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik. A pričao nam je Ismail: pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je on rekao: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Hrana (izvjesne) dvojice je bivajuća dostatnom (dovoljna je) trojici, a hrana (izvjesne) trojice je bivajuća dostatnom (izvjesnoj) četvorici."

GLAVA:

Vjernik (izvjesni) jede u jedna crijeva (ili: u jedno crijevo).

O njemu (tj. O tome, U vezi toga pričao) je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Abdussamed, pričao nam je Šubete od Vakida, sina Muhameda, od Nafi-a rekao je:

Bio je Ibnu Umer (običaja da) neće jesti (drukčije) do (da) se dovede (dok se ne dovede njemu neki) siromah (da on) jede sa njim. Pa sam uveo (jednom prilikom jednoga) čovjeka (da) jede sa njim, pa je jeo mnogo. Pa je rekao:

"O Nafi'e! Ne uvodi ovoga (više) meni! Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Vjernik (izvjesni, ili svaki) jede u jedna crijeva, a bezvjernik (izvjesni, ili svaki) jede u sedam crijeva."

GLAVA:

Vjernik jede u jedna crijeva.

O njemu je (pričao) Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Selama, izvijestio nas je Abdete od Ubejdulaha, od Nafi-a, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista (izvjesni, ili svaki) vjernik jede u jedna crijeva, a zaista (izvjesni, ili svaki) bezvjernik, ili dvoličnjak (licemjerac) - pa neću znati (tj. pa ne znam) kojega (od) njih dvojice je rekao Ubejdullah - jede u sedam crijeva."

A rekao je Ibnu Bukejr: Pričao nam je Malik od Nafi-a, od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, za slično njemu (slično tome).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra rekao je:

Bio je Ebu Nehik (jedan) čovjek izjelica (tj. onaj koji vrlo mnogo jede, pojede), pa je rekao njemu Ibnu Umer:

"Zaista je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista (izvjesni, ili: Zaista svaki) bezvjernik jede u sedam crijeva (tj. u sedam stomaka, stomakova - a to će reći: jede sedam puta više nego obično što se jede)." Pa je rekao: "Pa ja vjerujem u Allaha i Njegovoga poslanika."

PRIČAO NAM JE Ismail: pričao mi je Malik od Ebu Zinada, od Aaredža, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Jede (izvjesni) musliman u jedna crijeva, a (izvjesni) bezvjernik jede u sedam crijeva."

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Adijja, sina Sabita, od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta da je (jedan) čovjek bio (običaja da) jede jedenjem mnogim (tj. jedaše mnogo, jeo je mnogo, puno), pa je primio Islam, pa je (onda) bio (običaja da) jede jedenjem malim (tj. pa onda jedaše malo, pa je jeo malo). Pa se to spomenulo Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Zaista (izvjesni) vjernik jede u jedna crijeva, a (izvjesni) bezvjernik jede u sedam crijeva."

(Svi hadisi ovoga sadržaja se po nekima tumače kao hadisi koji se odnose samo na tu jednu ličnost inače: Dok je taj izvjesni iks ipsilon bio bezvjernik, jeo je vrlo mnogo, a kada je postao vjernik, jede, jeo je mnogo manje.)

GLAVA

(izvjesnoga) jedenja oslanjajući se (tj. bivši naslonjen).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Mis'ar od Alije, sina Akmara (Akmarovoga): čuo sam Ebu Džuhajfeta (da) govori: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ja neću jesti (tj. ja ne jedem) oslanjajući se."

PRIČAO MI JE Usman, sin Ebu Šejbeta, izvijestio nas je Džerir od Mansura, od Alije, sina Akmara, od Ebu Džuhajfeta rekao je:

Bio sam kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao (jednome) čovjeku (koji se nalazio) kod njega:

"Neću jesti (tj. Ne jedem), a ja sam oslonjen (naslonjen)."

GLAVA

(izvjesnoga) pečenja i govora Allaha, uzvišen je: "..... pa je donio (jedno) tele pečeno.", to jest: ispečeno.

("..... hanizin....", je što i: "mešvijjin" - a "mešvijjin" znači: pečen, ispečen, pečenoga, pečenim.)

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Hišam, sin Jusufa, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Ebu Umameta, sina Sehla, od Ibnu Abasa, od Halida, sina Velida, rekao je:

Donio se Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan jestivi) gušter pečen, pa je dao pasti (tj. pružiti ruku) k njemu zato (da) jede. Pa se reklo njemu:

"Zaista ono je (tj. to je) gušter." Pa je uhvatio (tj. sustegnuo, povukao je natrag) svoju ruku. Pa je rekao Halid: "Je li (tj. Da li) je zabranjen on?" Rekao je: "Ne, ali on neće biti (tj. ne biva, ne nalazi se) u zemlji moga naroda, pa nalazim mene (tj. sebe da) mrzim njega (tj. da mi se gadi, da ga ne podnosim - dakle: gadi mi se i ne podnosim ga)." Pa je jeo Halid (tog guštera), a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, gleda.

Rekao je Malik od Ibnu Šihaba: "... sa gušterom pečenim (tj. gušter pečeni)."

(Radi se o tom da je jedan pripovjedač rekao u pripovjedanju ovoga hadisa "bi dabbin mešvijjin", a drugi "bi dabbin mahnuzin", a oba izraza znače isto: gušter pečeni.)

GLAVA

(izvjesnoga jela koje se zove) el-hazire (tj. GLAVA el-hazireta).

Rekao je Nadr: "El-haziretu" je (jelo) od (izvjesnoga) prosijanoga brašna (zamiješanoga sa vodom), a "el-hariretu" je (jelo) od (izvjesnoga) mlijeka.

("El-haziretu" je neka vrsta supe sa mesom, ili bez mesa, u koju je ubačeno malo masnoće i prosijanoga brašna. A "el-hariretu" je od neprosijanoga brašna i mlijeka, a neki vele samo od neprosijanoga brašna.)

PRIČAO MI JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba rekao je: izvijestio me je Mahmud, sin Rebi-a, Ensarija da je 'Itban, sin Malika - a bio je (on jedan) od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, od (onih) ko je prisustvovao Bedru od Pomagača - da je on ('Itban) došao poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Zaista ja sam našao ružnim (tj. oslabljenim) svoj vid, a ja klanjam svome narodu (kao imam - predvodnik u molitvi), pa kada bude (izvjesne) kiše, nabuja (ta) dolina (tj. taj potok) koji je između mene i između njih, (pa) nisam mogao (tj. pa ne mogu) da dođem njihovoj bogomolji, pa (da) klanjam njima. Pa sam želio, o poslaniče Allaha, da ti dođeš, pa (da) klanjaš u mojoj kući, pa (da) uzmem sebi nju klanjalištem (tj. kao mjesto za klanjanje)." Pa je rekao: "Učiniću (to) ako je htio (tj. ako htjedne) Allah." (dakle: Doći ću i klanjaću ako Bog da.)

Rekao je 'Itban (o tom dalje): Pa je došao jutrom meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekr kada se podigao (taj) dan (tj. kada se dobro razdanilo). Pa je tražio dozvolu Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da on uniđe, da uđe u kuću) pa sam dozvolio njemu (ili: pa sam mu dozvolio). Pa nije sjeo dok je unišao (u moju) kuću, zatim je (tj. nego je) rekao meni:

"Gdje voliš da klanjam (na kojem prostoru i mjestu) od tvoje kuće?" Pa sam dao znak (tj. pokazao) ka (jednoj) strani od (te) kuće. Pa je stao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je veličao (izgovorio je tekbir, tj. pa je rekao "Allahu ekber!"). Pa smo se uredali (poredali, u redove smo stali). Pa je klanjao dva naklona (dva rekata), zatim je pozdravio (izvršio je pozdrav na kraju klanjanja, predao je selam). I zadržali smo njega na haziru (što) smo napravili njega (tj. na supi, čorbi što smo je napravili, spravili). Pa su se povratili (tj. Pa su došli neki) ljudi od stanovnika (stanara toga) doma brojni, pa su se sakupili (okupili). Pa je rekao (jedan) govornik (jedan prisutni) od njih:

"Gdje je Malik, sin Duhšuna?" Pa je rekao neki (od) njih: "To je (jedan) licemjerac (dvoličnjak koji) ne voli Allaha i Njegovoga poslanika." Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne govori (tako). Zar nećeš vidjeti (tj. Zar ne vidiš, Zar ne smatraš ti) njega (da) je (on) rekao: "Nema božanstva osim Allah!, hoće (tj. htijući on) s tim lice Allaha?" Rekao je: "Allah i Njegov poslanik su znaniji." Rekao je: Rekli smo: "Pa zaista mi vidimo njegovo lice i njegovu odanost ka (izvjesnim) licemjercima." Pa je rekao:

"Pa zaista Allah je zabranio na Vatru (da se stavlja onaj) ko je rekao (ko je govorio): "Nema božanstva osim Allah!", (i) traži sebi (tj. tražeći sebi on) s time lice Allaha (tj. tražeći Allahovo zadovoljstvo da zadobije sebi)."

Rekao je Ibnu Šihab: Zatim sam pitao Husajna, sina Muhameda, Ensariju - jednoga (od) Salimovića, a bio je (on) od njihovih uglednika (gospodara, vođa) - (pitao sam ga) o hadisu Mahmuda (Mahmudovom), pa je potvrdio njega (tj. pa je izjavio da ga smatra kao istinita, za istinita, za istinit hadis).

GLAVA

(izvjesnoga) sira.

(A veli se da riječ "el-ekitu" znači ovčiji sir, a neki vele da je to kajmak, puter, maslac od izmetenoga, izmućenoga mlijeka.)

A rekao je Humejd: Čuo sam Enesa (da kaže): Gradio (Sagradio) je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (bračni odnos) sa Safijjom, pa je bacio (pripremio, tj. dao za svadbenu gozbu izvjesne) datule, i sir i maslo. A rekao je Amr, sin Ebu Amra, od Enesa: Napravio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jedno jelo zvano) hajs (jelo od izmiješanih datula, sira i masla - dakle, neka vrsta popare).

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Šubete od Ebu Bišra, od Seida, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Poklonila je moja tetka (po majci) ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (neke jestive) gušterove (guštere), i (neki) sir i mlijeko. Pa se stavio (taj) gušter na njegovu trpezu (sofru). Pa da je bio zabranjen, ne bi se stavio. I pio je (toga) mlijeka (ili: I pio je to mlijeko) i jeo je (taj) sir.

GLAVA

(izvjesne) repe (ripe, korabe) i (izvjesnoga) ječma.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Jakub, sin Abdurahmana, od Ebu Hazima, od Sehla, sina Sa'da, rekao je:

Zaista smo bili (običaja da) zaista se veselimo sa petkom (tj. zbog petka, petkom, petku). Bila je (običaja) za nas (zbog nas jedna) starica (da) uzme korijenje (izvjesne) repe, pa (da) stavi njega u (jedan) lonac svoj, pa (da još) stavi u njega (nekoliko) zrna ječma (doslovno: od ječma). Kada smo (tj. Kada bismo mi) klanjali, posjetili smo (posjetili bismo) nju, pa je (pa bi ona) približila njega k nama (tj. ponudila bi nam to jelo). I veseljasmo se sa petkom (tj. Bili smo običaja da se veselimo petku) zbog toga. A ne ručavasm, a niti odmarasm (po danu) osim poslije džum'e (tj. poslije klanjanja posebne skupne, zajedničke molitve petkom). Tako mi Allaha nema u njemu (u tom jelu nikakva) loja, a niti masnoće.

GLAVA

(izvjesnoga) hvatanja ustima (hrane, a posebno mesa kidajući ga) i vađenja sebi (iz lonca iz čorbe izvjesnoga) mesa.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Abdulvehhaba, pričao nam je Hammad, pričao nam je Ejub od Muhameda, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Glodao (tj. Pojeo je do kosti) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) plećku (ovce), zatim je ustao, pa je klanjao, a nije se (ponovno) očistio (nije ponovno uzimao abdest). A od Ejuba i Asima, od Ikrimeta, od Ibnu Abasa rekao je:

Izvadio je sebi Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) kost iz (nekoga) lonca, pa je jeo, zatim je klanjao, a nije se očistio (ponovno za molitvu - nije ponovo abdestio, nije uzeo abdest za namaz).

GLAVA

glodanja (glođanja izvjesne kosti) mišice (tj. kosti koja se nalazi između ramena i lakta, odnosno između ramena i koljena prve noge u životinja).

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musena-a, rekao je: pričao mi je Usman, sin Umera, pričao nam je Fulejh, pričao nam je Ebu Hazima Medenija, pričao nam je Abdullah, sin Ebu Katadeta, od svoga oca rekao je:

Izašli smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, prema Meki.

A PRIČAO MI JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Muhamed, sin Džafera, od Ebu Hazima, od Abdullaha, sina Ebu Katadeta, Selemije, od njegovoga oca da je on rekao:

Bio sam (jedan) dan sjedač (tj. sjedio sam) sa (nekim) ljudima od drugova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, u (jednom) odsjedalištu u putu Meke, a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, odsjedač je (tj. odsjeo je) pred nama. A (ti) ljudi su hodočasnički obučeni (odjeveni), a ja sam neodjeven (neobučeni) hodočasnički.

(To jest: Oni su bili počeli da vrše hodočasničke obrede obukavši se već kao hodočasnici, a ja to nisam još bio učinio.)

Pa su oni vidjeli (ugledali jednoga) magarca divljega, a ja sam zaposlen, opravljam (popravljam, krpim, lijepim) svoju obuču, pa nisu obavijestili mene za njega, a voljeli su da sam ja vidio (ugledao) njega. Pa sam se obazreo, pa sam ugledao (vidio) njega. Pa sam ustao ka (svome) konju pa sam osedlao njega, zatim sam pojašio (uzjašio). A zaboravio sam (svoj) bič (kandžiju) i (svoje) koplje, pa sam rekao njima:

"Dohvatite (Dodajte) mi (moj) bič i koplje." Pa su rekli: "Ne, tako mi Allaha, nećemo pomoći tebe na (tj. protiv) njega (magarca ni) sa (jednom) stvari (ni čim, ni sa čim)."

(Jer ko je obukao hodočasničko odijelo, ne smije loviti, pa ni pomagati lovcu, te zbog toga nisu ga oni htjeli ni obavijestiti za magarca, niti ga upozoriti na njega, nego ga je on sam ugledao.)

Pa sam se rasrdio, pa sam odjahao (sjašio), pa sam uzeo njih dvoje (bič i koplje), zatim sam uzjašio (uzjahao ponovno). Pa sam zažestio (tj. navalio, napao) na (onoga) magarca, pa sam ranio njega, zatim sam donio njega, a on je već umro (uginuo, krepao). Pa su pali u njega (tj. na njega da oni) jedu njega (počeli su da ga jedu pošto su ga bili skuhali). Zatim su zaista oni sumnjali (posumnjali) u njihovo (tj. u svoje) jedenje njega, a oni su hodočasnički obučeni (a bivši oni hodočasnici). Pa smo putovali naveče, a sakrio sam (ja izvjesnu) mišicu (tj. nogu, dio noge na kojoj je mišica, mišić, meso) sa sobom. Pa smo stigli poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa smo pitali njega o tome. Pa je rekao:

"Sa vama je (li) od njega (ikakva) stvar (išta)?" Pa sam dohvatio (tj. dodao) njemu (tu sakrivenu) mišicu. Pa je jeo nju dok je oglodao (oglođao) nju, a on je hodočasnički obučen.

Rekao je Muhamed, sin Džafera: A pričao mi je Zejd, sin Eslema, od 'Ata-a, sina Jesara, od Ebu Katadeta slično njemu (tj. slično prethodnome hadisu).

GLAVA

odsijecanja (izvjesnoga) mesa sa (izvjesnim) nožem.

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: izvijestio me je Džafer, sin Amra sina Umejjeta, da je njegov otac Amr, sin Umejjeta, izvijestio njega da je on vidio Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) sebi odsijeca (a odsijecanje se obično vrši nožem) od plečke ovce u njegovoj (tj. u svojoj ruci). Pa se pozvao ka (izvjesnoj) molitvi, pa je bacio nju (tj. ostavio je plečku) i (izvjesni) nož koji (je taj što on) sebi odsijeca sa njim. Zatim je ustao, pa je klanjao, a nije se očistio (ponovno za molitvu).

(Dakle: nije uzimao novog abdesta poslije jela te plečke, već je klanjao sa ili pod starim abdestom kojeg je već imao.)

GLAVA:

Nije kudio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (ni jedne) hrane.

PRIČAO NAM JE Muhammed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Aameša, od Ebu Hazima, od Ebu Hurejreta rekao je:

Nije kudio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (ni jedne) hrane nikada. Ako je želio nju, jeo je nju. A ako je mrzio nju (ako mu se ne bi svidjela), ostavio je (ostavio bi on) nju.

GLAVA

(izvjesnoga) puhanja u (izvjesni, samljeveni) ječam.

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Ebu Gassan, rekao je: pričao mi je Ebu Hazim da je on pitao Sehla:

"Da li ste vidjeli (vi) u vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (izvjesni) čisti (tj. bijeli hljeb)?" Rekao je: "Ne." Pa sam rekao: "Bili ste (tj. Jeste li bili vi običaja da) prosijavate (samljeveni) ječam?" Rekao je: "Ne, a ali (tj. nego) bili smo (običaja da) pušemo njega (tj. da ga opušemo, da u njegovo brašno pušemo kako bi odletjele košuljice, omotači, ljuske, ošlje koje je omotalo ječmena zrna)."

GLAVA

(onoga) što je bio (običaja) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (on) i njegovi drugovi (da) jedu.

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Abasa Džurejrije od Ebu Usmana Nehdije, od Ebu Hurejreta rekao je:

Razdjeljivao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) dan među svoje drugove (neke) datule, pa je dao svakom čovjeku (po) sedam datula (hurmi). Pa je dao meni (takođe) sedam datula. Jedna (od) njih je hašefa (slaba vrsta datule koja je kao strnjika, i ta se vrsta teško i jede, žvače, pa se ubraja kao najslabija vrsta). Pa nije bila u (među) njima (ni jedna) datula čudnovatija k meni od nje (od te datule). Bila je žestoka u mome žvakanju (ili: Bila je žestoka, teška u mojim zubima, tj. za moje zube, jer ako se čita midagi, onda to znači: u mome sredstvu žvakanja, a to su zubi, pošto su oni to sredstvo za žvkanje, sredstvo koje omogućuje žvakanje).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Vehb, sin Džerira, pričao nam je Šubete od Ismaila, od Kajsa, sina Sa'da, rekao je:

Vidio sam mene (tj. sebe kao) sedmoga (od) sedmorice sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, (u takvom stanju da) nema za nas (tj. nemamo mi nikakve druge) hrane osim lišće (lišća izvjesnoga) trna (trnovitoga drveta, a neki vele da "vereku" ovdje znači: plod, pa onda prevod glasi: Osim plod, ploda izvjesnoga trna), ili (lišće izvjesnoga) grožđa, čak (tako da) brabonja jedan (od) nas kao što brabonja (izvjesna) ovca.

(To jest: izmetine iz njega su kao iz ovce brabonjci. Doslovno "hatta jeda'a" znači: čak stavi, ostavi, ali misli se na to da ostavi iza sebe kada obavi prirodnu nuždu, ostavi izmet kao što ostavi ovca.)

Zatim su osvanuli (tj. Zatim su počeli sada) Esedovići (da) odgajaju mene na Islamu (oni, ili: da kore mene na Islamu, tj. zbog Islama). Štetovao sam tada, i zalutao (tj. propao) je moj trud.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Jakub od Ebu Hazima rekao je: Pitao sam Sehla, sina Sada, pa sam rekao:

"Da li je jeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (izvjesni) čisti (tj. bijeli hljeb od prosijanoga brašna)?" Pa je rekao Sehl: "Nije vidio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (izvjesnoga) čistoga (tj. bijeloga hljeba) od kada je poslao njega Allah (Sebi kao poslanika Svoga do vremena) dok je uzeo njega Allah." Rekao je: Pa sam rekao: "Da li su bila za vas (u vas) u vremenu (za vrijeme) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (kakva) sita (za prosijavanje brašna)?" Rekao je: "Nije vidio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (nikakvo) sito od kada je Sebi poslao njega Allah (do vremena) dok je uzeo (ili: dok nije uzeo) njega Allah." Rekao je: Rekao sam: "Kako ste bili (u mogućnosti da vi)

jedete (izvjesni) ječam bez (da je on) prosijan?" Rekao je: "Bili smo (običaja da) sameljemo njega i pušemo njega (opušemo ga), pa odleti ono što je odletjelo (odletilo). A što je ostalo, skvasimo ga (vodom, tj. zamijesimo ga), pa jedemo njega (doslovno: skvasili smo ga, pa smo jeli njega)."

PRIČAO MI JE Ishak, sin Ibrahima, izvijestio nas je Revh, sin Ubadeta, pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b od Seida Makburije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je on prošao pokraj (nekih) ljudi, pred njima je (bila jedna) ovca pečena, pa su pozvali njega, pa nije htio da jede. Rekao je:

"Izašao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, iz (te) ovozemnosti (sa ovoga svijeta, tj. umro je), a nije se nasitio (nejeo) od (izvjesnoga) hljeba, ječma (tj. od ječmenoga hljeba)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebu Esveda, pričao nam je Muaz, pričao mi je moj otac od Junusa, od Katadeta, od Enesa, sina Malika, rekao je:

Nije jeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, na stolu (na sofri u današnjem smislu riječi sofra), a niti u (malom) čanku (tj. niti sa malom posudom za salatu - a to će reći: niti je jeo u prisustvu posude za salatu), a niti se je pravio hljeb njemu utanjen (mekan, tj. niti se je pravila njemu mekana tanka pogača). Rekao sam Katadetu: "Na čemu (su bili običaja da oni) jedu?" Rekao je: "Na (izvjesnim) kožama."

PRIČAO NAM JE Katadete, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Nije se zasitila obitelj (porodica) Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, otkako je došao (došla u) Medinu od hrane (te) pšenice tri noći (tj. tri dana) slijedenjem (slijedenjem, tj. jedan za drugim, uzastopce, uzastopno tri dana) dok se uzeo (tj. čak je umro živeći tako skromno).

GLAVA

(izvjesnoga jela, ili napitka zvanoga) telbineta (telbine, a to je jelo, ili napitak koji se spravlja od brašna i mlijeka sa dodatkom meda pa se razmuti rijetko i jede se, odnosno pije se).

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Urveta, od Aiše, žene Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je ona (da bi ona) bila - kada je (kada bi) umro (izvjesni) mrtvac (kada bi neko umro) od njezine porodice, pa bi se sakupile zbog toga (izvjesne) žene, zatim (kada) su se (kad bi se) razišle (sve) osim njezine porodice i njezine osobitosti (tj. i njenih osobitih bližnjih ili prijatelja) - (bila bi ona, ili ona bi) zapovjedila za (jedan) lonac od telbine (lonac telbine) pa se je skuhala (pa bi se to jelo skuhalo).

(Iz ovoga se jasno vidi da je telbina vrsta supe, čorbe od brašna, mlijeka i meda.)

Zatim se napravila (jedna) popara (potkriža, potkrža - jelo od hljeba isitnjenoga i zalivenoga sa mesnom čorbom u kojoj ima i mesa), pa se izlila (ta) telbina na nju (na poparu, potkrižu), zatim je (zatim bi ona) rekla:

"Jedite (vi žene) od nje, pa (tj. jer) zaista ja sam čula poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Telbina (ta) je mjesto odmora (tj. jelo koje daje odmora, olakšanja) za srce (izvjesnoga) bolesnika, odlazi (ona) sa nekim (dijelom izvjesne) žalosti (tj. ona odnosi, otklanja neki dio tuge)."

GLAVA

(izvjesne) popare (potkriže, potkrže).

(Već je objašnjeno šta je "es-serid".)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Amra, sina Murreta, Džemelije, od Murreta Hemdanije, od Ebu Musa-a Eš'arije, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Bio je savršen od (izvjesnih) ljudi (muškaraca) mnogi (broj ljudi - dakle: Bilo je mnogo savršenih muškaraca). A nije bila savršena od (izvjesnih) žena (ženskih osoba ni jedna) osim Merjema, kći 'Imrana, i Asija, žena Faraona (misli se na faraona koji je živio u vrijeme Musa-a, Mojsija, pa sam ga s toga i pisao riječ faraon sa velikim početnim slovom "F"). A vrijednost (dobrota) Aiše nad (svima, ili: nad izvjesnim) ženama je kao vrijednost (izvjesne) popare (potkriže) nad ostalom (tom izvjesnom, ili: nad ostalom arapskom) hranom."

PRIČAO NAM JE Amr, sin Avna, pričao nam je Halid, sin Abdullaha, od Ebu Tuvaleta, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Vrijednost Aiše nad (izvjesnim) ženama je kao vrijednost (izvjesne) popare (potkriže sa mesom) nad ostalu (izvjesnu svu, ili arapsku) hranu."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Munira, čuo je Ebu Hatima Ešhela, sina Hatima, pričao nam je Ibnu Avn od Sumameta, sina Enesa, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Unišao sam sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, (jednom) dječaku njegovom, krojaču. Pa je ponudio k njemu (tj. stavio je pred njega jednu) zdjelu, u njoj je (neka) popara (s mesom). (Riječ "kas'atun" znači drvena zdjela, čanak.) Rekao je: I okrenuo se na svoj posao. Rekao je: Pa je počeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) slijedi (da uzima, da grabi, tj. da hvata izvjesnu) tikvu. Rekao je: Pa sam počeo (da) slijedim (hvatam, berem, uzimam) nju, pa (da) stavljam nju pred njega. Rekao je: Pa nisam prestao poslije (da i ja) volim (tu) tikvu.

GLAVA

ovce pečene u svojoj koži pošto joj je prethodno sa kože odstranjena vuna obarivanjem vrelom (vrućom) vodom, i (ovčije) plećke i strane.

(Pod "ovčijom stranom" misli se, vjerovatno, na ovčija rebra.)

PRIČAO NAM JE Hudbete, sin Halida, pričao nam je Hemmam, sin Jahja-a, od Katadeta rekao je:

Bili smo (u prilici da) dođemo (tj. Dolazasmo, Dolazili smo više puta) Enesu, sinu Malika, bio zadovoljan Allah od njega, a njegov pekar je stajač (stoji). Rekao je: "Jedite, pa ne znam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je vidio pogaču utanjenu (tj. mekanu, od finoga brašna), čak se je priključio Allahu (skromno se hraneći). I nije vidio ovcu pečenu u koži sa svojim okom (to nije vidio) nikada."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Džafera, sina Amra sina Umejjeta, Damrije, od njegovoga oca rekao je:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) sebi odsijeca od plečke (neke) ovce, pa je jeo od nje. Pa se je pozvao ka (izvjesnoj) molitvi. Pa je ustao, pa je odbacio (izvjesni) nož, pa je klanjao, a nije se očistio (ponovno - nije ponovo uzeo abdest).

GLAVA

(onoga) što su bili (izvjesni) preci (tj. prvi muslimani običaja da) sebi pohranjuju (ostavljaju u zalihu, u zalih) u svojim kućama i (na) svojim putovanjima od (izvjesne) hrane, i mesa i (drugoga) osim njega.

A rekla je Aiša i Esma: Napravili smo za Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Bekra (jednu putničku) kožu (za hranu).

PRIČAO NAM JE Hallad, sin Jahja-a, pričao nam je Sufjan od Abdurahmana, sina Abisa, od njegovoga oca rekao je: Rekao sam Aiši:

"Je li zabranio (zabranjivao) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, da se jedu mesa (bajramskih) žrtava (kurbana) iznad tri (tj. preko tri dana)?" Rekla je: "Nije učinio njega (tj. Nije učinio on to drukčije nikad) osim u godini (jednoj što) je gladovao (izvjesni) narod (ljudi) u njoj (u toj godini), pa je htio da nahrani (izvjesni) imućni (izvjesnoga) siromašnoga. I zaista bili smo (u takvoj prilici da) zaista podignemo (izvjesnu) nogu (žrtve od papka do koljena gdje je najmanje mesa), pa jedemo nju poslje (poslije) petnaest (dana iza bajrama)." Reklo se je: "Šta je prisiljavalo vas k njemu (ka tom postupku)?" Pa se nasmijala (nasmiješila). Rekla je:

"Nije se nasitio (najeo) rod (obitelj) Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, od hljeba pšenice začinenoga (pomastitoga) tri dana, čak se priključio Allahu (tj. čak je i umro Muhamed a.s. u toj skromnosti)." A rekao je Ibnu Kesir: Izvijestio nas je Sufjan, pričao nam je Abdurahman, sin Abisa, za ovo.

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Amra, od Ata-a, od Džabira rekao je:

Bili smo (običaja da) se opskrbljujemo mesima (tj. mesom izvjesne) žrtvene životinje (zaklane u Meki u hadžu, na hadžu) na vremenu (tj. za vrijeme) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (kao opskrbom na povratku iz Meke) ka Medini (do Medine). Slijedio je njega (Abdullaha Muhamedovoga) Muhamed (Selamov) od Ibnu Ujejneta. A rekao je Ibnu Džurejdž: Rekao sam Ata-u (sinu Ebu Rebaha):

"Je li rekao (Džabir) "....., čak smo došli (u) Medinu.", (je li to rekao)?" Rekao je: "Ne."

GLAVA

(izvjesnoga jela) hajsja (tj. zvanoga hajs, a to je jelo napravljeno od datula pomiješanih sa maslom i sirom, pa se to jako miješa dok postane kao tijesto, zatim se odstrane košpe, košpice od datula).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Amra, sina Ebu Amra, slobodnjaka Muttaliba, sina Abdullaha sina Hantaba, da je on čuo Enesa, sina Malika, (da) govori: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Ebu Talhatu:

"Traži (Potraži jednoga) dječaka od vaših dječaka (da) poslužuje mene." Pa je izašao sa mnom (tj. izveo je mene) Ebu Talhate (i) čini sajahačem (sujahačem, tj. čineći sajahačem, sujahačem) mene iza njega (iza sebe na svojoj jahaćoj životinji, obično devi). Pa sam bio (u prilici da) poslužujem (da služim, tj. Pa posluživah ja) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada god je sišao (tj. kada god bi on odsjeo, odjahao, sjahao, sjašio u putovanju). Pa sam bio (u prilici da) čujem njega (tj. Pa slušah ga mnogo puta da) umnožava da govori (tj. da mnogo govori, da se mnogo moli ovako):

"Bože moj! Zaista ja se utječem Tebi (tj. tražim utočište i zaštitu u Tebi, od Tebe da me spasiš i izbaviš) od (moje) brige, i žalosti, i nemoći, i lijenosti (ljenosti), i škrтости, i straha, i iskrivljenosti dugovanja (tj. i od težine dugovanja koja natjera čovjeka da nije ispravan, prav i pravilan) i nadvladavanja (izvjesnih) ljudi (tj. i utječem Ti se od toga da me ne nadjačaju i ne nadvladaju izvjesni ljudi)."

Pa nisam prestao (da) poslužujem njega, čak smo se okrenuli (tj. vratili, počeli povratak) od Hajbera, i okrenuo se (tj. vratio se je on) sa Safijjom, kćerkom Hujejja, već je zadobio nju (u ratnom plijenu). Pa sam bio (u prilici da) vidim njega (da on) pravi uzglavlje (tj. kao neki naslonjač na devi) za nju sa (jednom) abom (nekom vrstom mantila), ili sa (nekom) odjećom. Zatim učini nju (Zatim je učinio nju, stavio je nju) sujahačem (sajahačem) iza sebe. Te kada smo bili u Sahbi, napravio je hajs (jelo od datula, masla i sira) u (jednoj) koži. Zatim je poslao mene, pa sam pozvao (neke) ljude, pa su jeli. I bilo je to njegovo građenje sa njom (bračnih odnosa, tj. njegova spratnja sa njom, njegov ulazak njoj u osamljeno mjesto, sobu - u stvari, u šator). Zatim se okrenuo (u pravcu Medine vraćajući se on). Te kada se pokazao njemu Uhud, rekao je:

"Ovo je brdo (koje) voli nas, i volimo (mi) njega." Pa pošto se nadnio (natkućio) nad Medinu, rekao je: "Moj Bože! Zaista ja zabranjujem (tj. činim svetim prostor što) je među njezina dva brda kao što je zabranio (učinio svetim) sa njim (tj. kao što je zabranio njega) Ibrahim Meku. Moj Bože! Blagoslovi njima u njihovom muddu i njihovom sa'u."

(Mudd je četvrtina sa'a, a sa' je 3,33 kg.)

GLAVA

(izvjesnoga) jedenja u posudi posrebrenoj (tj. iz posrebrene posude).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sejf, sin Ebu Sulejmana, rekao je: čuo sam Mudžahida (da) govori: pričao mi je Abdurahman, sin Ebu Lejla-a, da su oni bili kod Huzejfeta, pa je tražio napajanje (vodom, tj. potražio je da se napije vode). Pa je napojio njega (tj. donio je vodu njemu jedan) mag (vatropoklonik). Pa pošto je stavio čašu (sa vodom) u njegovu ruku, gađao je njega s njom, i rekao je:

"Da nije (toga) da sam ja zabranjivao njemu (više puta) osim jedanput, a ni dvaput." Kao da on govori (tj. Kao da je htio s time da rekne): Ne bih učinio ovo.

(To jest: "Ne bih ga gađao sa ovom čašom da mu nisam zabranjivao da mi donosi vodu u srebrenoj čaši, i to nije jedanput, a niti dvaput, nego više puta.")

"A ali (Nego) ja sam čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori (ovo):

"Ne oblačite (vi, o muškarci, izvjesnu) svilu, a niti (izvjesni) brokat, i ne pijte u posudama (tj. iz posuda toga) zlata i srebra, i ne jedite u njihovim zdjelama (tj. iz zdjela, tanjira od zlata i srebra), pa (tj. jer) zaista one (te posude) su za njih (za nemuslimane) u (toj) ovozemnosti, a za nas su u (tom) potonjem životu (tj. na drugome svijetu)."

GLAVA

spominjanja (izvjesne, tj. gorke) hrane.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Ebu Avanete od Katadeta, od Enesa, od Ebu Musa-a Eš'arije rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Primjer (izvjesnoga) vjernika koji čita (uči) Kur'an je kao primjer (izvjesnoga) limuna, njegov miris je lijep, i njegov okus je lijep. A primjer (izvjesnoga) vjernika koji ne čita Kur'an je kao primjer (izvjesne) datule, nema za nju (tj. nema ona nikakvoga) mirisa, a njezin okus je sladak. A primjer (izvjesnoga) licemjerca (dvoličnjaka) koji čita Kur'an je kao primjer (izvjesnoga) šipa, njegov miris je lijep, a njegov okus je gorak. A primjer (izvjesnoga) licemjerca koji ne čita Kur'an je kao primjer (izvjesne) kolokvinte (jedne pustinjske otrovne biline, biljke), nije za nju (tj. ona nema) miris, a njezin okus je gorak."

PRIČAO NAM JE Musedded, pričao nam je Halid, pričao nam je Abdullah, sin Abdurahmana, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Vrijednost Aiše nad (izvjesne) žene (nad ženama) je kao vrijednost (izvjesne mesne) popare nad ostalom (izvjesnom) hranom."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Malik od Sumejja, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Putovanje (izvjesno, ili svako) je (jedan) komad od (izvjesne) kazne, sprječava jednoga (od) vas (od) njegovoga spavanja i njegove hrane (normalne, obične), pa kada je izvršio svoju želju (tj. potrebu, nužni posao) od njegovoga lica (tj. načina, cilja putovanja), pa neka se požuri (neka požuri) ka svojoj porodici (da se vrati)."

GLAVA

(izvjesnih) začina (za hljeb, ili prismoka uz hljeb).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Rebi'ata da je on čuo Kasima, sina Muhameda, (da) govori:

Bila su u (tj. zbog) Berire tri (propisana, određena) postupka. Htjela je Aiša da sebi kupi nju, pa (da onda) oslobodi nju. Pa je rekla njezina porodica: "A za nas je (tj. Prodaćemo mi nju uz uvjet da mi i dalje imamo pravo na njezino) zaštitništvo (pokroviteljstvo)." Pa je spomenula to (Aiša) poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao:

"Da si bila htjela uvjetovati (usloviti) njega njima! (To jest: Zašto im ga nisi uslovila? Ne bi im to pomoglo, ni vrijedilo.). Zaštitništvo je samo za (onoga, tj. ono pripada onome) ko je oslobodio."

Rekao je: I oslobodila se je, pa se dalo izabrati njoj u (pogledu toga) da se ustali (ona i dalje) pod svojim mužem (dosadašnjim, dotadašnjim), ili (da) se rastavi (ona s) njim (od njega).

I unišao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) dan (u) sobu Aiše, a na (izvjesnoj) vatri (jedan) lonac vrije (ključa - vrije nešto u loncu). Pa je pozvao za (svoj) ručak (da mu se donese). Pa se donijelo njemu (donešeno mu je) hljeba i (nekoga) začina (prismoka) od začina (te) sobe (kuće). Pa je rekao:

"Zar nisam vidio (neko) meso?" (To jest: "Šta je sa onim mesom koje sam vidio? Zašto njega nisam dobio?") Rekli su: "Da, o poslaniče Allaha, a ali je ono (to je jedno, neko) meso (što) se milodarilo s njim na Beriru (tj. što je dato kao milostinja, sadaka Beriri), pa je poklonila (ona) njega nama (pa ne znamo da li bi ti to htio jesti, jer je tebi zabranjena milostinja, pa ti ga zato nismo ni ponudili, ni stavljali preda te)." Pa je rekao: "Ono je milostinja na nju (njoj), a poklon je za nas (a poklon je nama od nje, a nije ga ona nama dala kao milostinju, u ime milostinje ispred sebe ili ispred drugoga)."

GLAVA

(izvjesnoga pravljjenoga) slatkoga (jela - a kažu da nekad taj izraz označava i voće) i (GLAVA izvjesnoga) meda.

PRIČAO MI JE Ishak, sin Ibrahima, Hanzalija od Ebu Usameta, od Hišama rekao je: izvijestio me je moj otac od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) voli (izvjesno pravljjeno) slatko (jelo) i (izvjesni) med.

PRIČAO NAM JE Abdurahman, sin Šejbeta, rekao je: izvijestio me je Ibnu Ebul-Fudejk od Ibnu Ebu Zi'ba, od Makburije, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Bio sam (ponekad običaja da) se držim (da ne napuštam) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, zbog sitosti svoga stomaka kada neću jesti (tj. kada ne jedem izvjesnoga hljeba) zakvašenoga (s kvasom), i ne oblačim (izvjesne) svile, i ne posluhuje me omsica (muško), a ni omsica (žensko). I prilijepim svoj stomak za (taj izvjesni) pijesak. I tražim čitati

(tj. tražim da mi pročita izvjesni) čovjek (izvjesni) ajet, a on (taj ajet) je sa mnom (znam već taj ajet, ali tražim od njega), da se obrne sa mnom (tj. zato da me, možda, povede svojoj kući), pa (da) nahrani mene (da bi me nahranio). A najbolji (od svih običnih) ljudi za (izvjesne) bijednike (siromahe) je Džafer, sin Ebu Taliba. Obrne se s nama, pa nas nahrani (sa onim) što je bilo (što ima) u njegovoj kući, čak zaista (ono) bio je (on običaja) zaista (da) izvadi (tj. iznese) k nama (izvjesnu) mješinu (za maslo), nije u njoj (ni jedna) stvar (tj. nema u njoj ništa više), pa sebi rascijepimo (pocijepamo nju, pa ližemo (ono) što je u njoj (još ostalo traga od masla).

GLAVA

(izvjesne) tikve.

PRIČAO NAM JE Amr, sin Alije, pričao nam je Ezher, sin Sada, od Ibnu Avna, od Sumameta, sina Enesa, od Enesa da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, došao (jednom) slobodnjaku svome, krojaču. Pa se donijela njemu (jedna) tikva, pa je počeo (on da) jede nju. Pa nisam prestao (da) volim nju otkako sam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da on) jede nju.

GLAVA

(izvjesnoga) čovjeka (koji) se opteretio (izvjesnom) hranom za svoju braću (po vjeri).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Aameša, od Ebu Vaila, od Ebu Mes'uda Ensarije rekao je:

Bio je od Pomagača (jedan) čovjek (što) se govori njemu (tj. koga su zvali imenom) Ebu Šuajb, i bio je za (tj. u) njega (jedan) dječak mesar (prodavač mesa). Pa je rekao (Ebu Šuajb svome dječaku):

"Napravi mi (jednu) hranu (da) pozovem poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, petoga (od) petorice." Pa je pozvao poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (kao) petoga (od) petorice. Pa je slijedio njih (tj. Pa je bio pošao za njima jedan) čovjek. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista ti si pozvao nas (tako da ja budem) peti (od) petorice, a ovaj čovjek već je slijedio nas (bio je s nama, priključio nam se), pa ako si htio, dozvolio si njemu, (tj. pa ako hoćeš, dozvolićeš mu), a ako si htio (ako hoćeš), ostavićeš ga (doslovno: ostavio si ga)." Rekao je: "Nego dozvolio sam mu (a to znači: Ne ostavljam ga, nego dozvaljam, dozvoljavam mu)."

Rekao je Muhamed, sin Jusufa: Čuo sam Muhameda, sina Ismaila (da) govori: Kada budu (izvjesni) ljudi na (izvjesnoj) trpezi (sofri), nije za njih (tj. nije im dozvoljeno) da dodaju iz (jedne) trpeze ka (jednoj) drugoj trpezi, ali (tj. nego) dodaje neki (od) njih nekome u toj (izvjesnoj) trpezi, ili (da) ostave (to dodavanje).

GLAVA

(onoga) ko je ugostio (nekoga) čovjeka (pozivajući ga) ka (nekoj) hrani, i okrenuo se on na svoj posao (rad postavivši pred goste hranu).

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Munira, čuo je Nadra, izvijestio nas je Ibnu Avn, rekao je: izvijestio me je Sumamete, sin Abdullaha sina Enesa, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Bio sam dječak, (i) idem sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je unišao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednom) dječaku svome, krojaču. Pa je donio njemu (taj krojač jedan) čanak (posudu), (a) u njemu je (neka) hrana i na njoj (na toj hrani) je (neka) tikva. Pa je počeo poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) slijedi (uzima, tj. dohvata, hvata tu) tikvu. Rekao je: Pa pošto sam vidio to, počeo sam (da) sakupljam nju (tu tikvu) pred njega. Rekao je: Pa se okrenuo (domaćin taj) dječak na svoj posao. Rekao je Enes: Neću prestati (tj. Neprestano ću da) volim (tu) tikvu poslije što sam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je pravio (ono) što je pravio (dakle: ono što je činio - hvatao tikvu, a to znači: da jede tikvu, da je jeo tikvu).

GLAVA

(izvjesne mesne) čorbe (supe, tj. vode u kojoj se je kuhalo meso, pa je ta voda od toga mesa postala mrsna).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, da je on čuo Enesa, sina Malika da je (jedan) krojač pozvao Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, zbog (neke) hrane (što) je pravio nju (napravio nju za njega). Pa sam otišao sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je približio (tj. stavio je pred nas) hljeb (od) ječma i (neku mesnu) čorbu, (a) u njoj je tikva i (isitnjeno suho) meso. Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) slijedi (hvata tu) tikvu okolo (unutrice toga) čanka. Pa nisam prestao (da) volim (tu) tikvu poslije tada (od tada).

GLAVA

(izvjesnoga) mesa.

(Veli se da je to meso koje je izrezano na dugačke komade i onda osušeno. To je slično komadima mesa koje negdje zovu vješalice.)

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Malik, sin Enesa, od Ishaka, sina Abdullaha, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) se njemu donijela (donešena mu je jedna) čorba (od mesa, s mesom), (a) u njoj je tikva i (suho) meso. Pa sam vidio njega (da) slijedi (tj. da hvata tu) tikvu (da) jede nju (tj. jedući on nju).

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Abdurahmana, sina Abisa, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Nije učinio njega (tj. zabranjivanje da se jede kurbansko meso u dane poslije bajrama - to nije učinio nikada) osim u godini (jednoj što) je gladovao (izvjestan broj) ljudi (u toj godini). Htio je da nahrani (izvjesni) imućni (izvjesnoga) siromaha. I zaista (ono) bili smo (mi) zaista (u takvoj prilici da) podignemo (izvjesnu ovčiju) nogu (golijen, cjevanicu) poslije petnaest (dana bajrama, ili poslije njezinoga klanja). A nije se nasitio (najeo) rod (porodica) Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, od hljeba pšenice začinjenoga (uzastopno, uzastopce) tri (dana).

GLAVA

(onoga) ko je dodao (dohvatio) ili je ponudio ka svome drugu na (izvjesnoj) trpezi (jednu) stvar (tj. nešto od te hrane).

Rekao je: A rekao je Ibnul-Mubarek: Nema štete (tj. Nema grijeha nikakvoga) da dodadne (da doda) neki (od) njih nekome. A neće dodavati iz ove trpeze ka (jednoj) trpezi drugoj.

PRIČAO NAM JE Ismail rekao je: pričao mi je Malik od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, da je on čuo Enesa, sina Malika (da) govori:

Zaista (jedan) krojač pozvao je poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za (tj. na neku) hranu (što) je napravio nju. Rekao je Enes: Pa sam otišao sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ka toj hrani. Pa je približio ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, hljeb od ječma i čorbu, u njoj je tikva i meso (suho). Rekao je Enes: Pa sam vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) slijedi (hvata tu) tikvu okolo (unutrice toga) čanka. Pa nisam prestao (da) volim (tu) tikvu od tada.

A rekao je Sumamete od Enesa: Pa sam počeo (da) sakupljam (tu) tikvu pred njega.

GLAVA

(izvjesnih) svježih datula sa (izvjesnim) krastavicama.

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Ibrahim, sin Sada, od svoga oca, od Abdullaha, sina Džafera sina Ebu Taliba, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) jede (izvjesne) svježe datule sa (izvjesnim) krastavicama.

GLAVA.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Abasa Džurejrije, od Ebu Usmana rekao je:

Ugostio sam se (tj. Došao sam kao gost ka) Ebu Hurejretu sedam (dana). Pa je bio on, i njegova žena i njegov poslužitelj (bili su običaja da) se smjenjuju (cijelu, svaku) noć trećinama (tj. u tri trećine, u tri smjene): klanja ovaj, zatim probudi ovoga. I čuo sam ga (da) govori: Razdijelio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, među svoje drugove (neke) datule, pa je pogodilo (dopalo, zapalo) mene sedam datula, jedna (od) njih je loša datula (tj. jedna je bila od najslabije vrste).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sabaha, pričao nam je Ismail, sin Zekerija-a, od Asima, od Ebu Usmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega:

Razdijelio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, među nas (neke) datule, pa je pogodilo (zapalo) mene od njih pet: četiri datule (dobre) i (jedna) datula (slaba, tj. i jedan škart). Zatim sam vidio (tu) slabu datulu (taj škart) - (da) je ona najžešća (tj. najtvrđa od) njih za moj zub (kutnji, kutnjak umnjak).

GLAVA

(izvjesnih) svježih (sirovih) datula i (izvjesnih suhих) datula, i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "I zatresi k tebi (k sebi) sa deblom (te izvjesne) palme, oboriće (ona) tebi svježe datule obrane."

A rekao je Muhamed, sin Jusufa, od Suffana, od Mansura, sina Safijje (Safijjete), pričala je meni moja majka od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Preminuo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a već smo se nasitili (najeli mi) od (izvjesnoga) dvoga crnoga: (izvjesnih suhих) datula i (izvjesne) vode.

PRIČAO NAM JE Seid, sin Ebu Merjema, pričao nam je Ebu Gassan, rekao je: pričao mi je Ebu Hazim od Ibrahima, sina Abdurahmana sina Abdullaha sina Ebu Rebi'ata, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Bio je u Medini (jedan) Židov, i bio je (običaja da on) pozajmi meni u moje datule ka (njihovom) trganju (tj. do njihovoga trganja, branja). A bila je za (tj. u) Džabira (izvjesna) zemlja koja (se) je (nalazila) u putu (na putu prema bunaru) Rumetu, pa je sjela (tj. pa je izdala, nije rodila), pa je bio prazan (njezin rod jednu) godinu. Pa je došao meni (onaj) Židov kod (toga) trganja (tj. u vrijeme trganja), a nisam odsjekao (tj. a nisam otrgao ja) od nje (ni jednu) stvar (ništa). Pa sam počeo (da) tražim čekanje (od) njega ka idućoj (tj. do iduće godine), pa nije htio (doslovno: pa neće). Pa se obavijestio za to (tj. o tome) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao svojim drugovima:

"Idite, (da mi) tražimo čekanje za Džabira od (onoga) židova." Pa su došli meni u moje palme. Pa je počeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori (onome) Židovu. Pa govori (tj. Pa reče onaj Židov):

"Ebul-Kasime! Neću pričekati (Neću čekati više) njega." Pa pošto je vidio njega (takvoga) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ustao je, pa je ophodio (obilazio) u (tim) palmama (među tim palmama). Zatim je došao njemu, pa je govorio njemu (ponovno), pa nije htio. Pa sam ustao, pa sam donio malo (od) svježih datula, pa sam stavio njega (taj mali broj datula, hurmi) pred Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je jeo, zatim je rekao:

"Gdje je tvoj hladnjak, o Džabire?" Pa sam izvijestio njega (gdje je). Pa je rekao: "Prostri mi u njemu (postelju za spavanje)." Pa sam prostro njega (hladnjak - dakle: prostro sam mu u hladnjaku, u hladu tu postelju). Pa je unišao, pa je spavao, zatim se probudio. Pa sam donio njemu drugu šaku (datula), pa je jeo od njih (pa je jeo njih, pa ih je jeo). Zatim je ustao, pa je govorio (onome) Židovu, pa nije htio (taj Židov) njemu (da popusti). Pa je ustao u

(tj. među te) svježe datule u (tim) palmama drugi puta (i prohodao je, prošetao je). Zatim je rekao:

"O Džabire! Sijeci (tj. Beri datule), i izvrši (tj. i plati dugovanje, dug)." Pa je stao u (tom) odsijecanju (trganju, tj. stajao je dok sam ja trgao, brao datule). Pa sam odsjekao (tj. otrgao, obrao) od njih (ono, tj. onoliko) što sam izvršio (isplatio) njega (dugovanje - dakle: obrao sam onoliko koliki je bio dug, tako da sam taj dug izmirio) i preteklo je od njega (tj. preteklo je preko dugovanja - i bilo je i viška). Pa sam izašao, čak sam došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam obeselio (obradovao) njega, pa je rekao:

"Svjedočim da sam ja poslanik Allaha."

"Urušun" i "Arišun" je: "binaun" (zgrada). A rekao je Ibnu Abas: "... uprijestoljene....", je (ono) što se stavi na prijestolje (tj. na stolice, a to će reći: što se podigne na posebne naprave i podbočnje) od (tih) loza grožđa i osim (i mimo) toga (tj. "ma'rušatin" znači ono što se napravi i podigne za vinovu lozu i drugo nešto). Govori se: "urušuha" je: "ebnijetuha" (njezine zgrade, zdanja, građevine). Rekao je Muhamed, sin Jusufa, rekao je Ebu Džafer, rekao je Muhamed, sin Ismaila: "Fe hala (Pa se je osamio, ispraznio, tj. Pa se je odgodio....)....", (ta riječ u hadisu) nije kod mene svezana (tj. vokalizirana - ili: nije kod mene tačna). Zatim je rekao: "Fe džella (Pa se je pokazao.....).....", nije u njemu (u tom izrazu, u toj riječi nikakva) sumnja.

(A u Ajniji stoji umjesto "fe hala" i "fe džella": "Nahlen" - datulama, i da u toj riječi nema sumnje. Prema tome, prevod teksta "Fe dželešet....", pored navedenoga, može da glasi još na dva načina. Prvo: Pa je sjela, pa je pokazao (rod slab prinos jednu) godinu. Drugo: Pa je sjela (izdala u) datulama (ta zemlja jednu) godinu. Za svaki od ova dva načina kaže se da nema sumnje da je tako, a ne onako kako stoji u tekstu.)

GLAVA

jedenja (izvjesnoga) džummara.

(Prošlo je u tekstu tumačenje šta je džummar. Samo toliko napominje se opet da je to jestiva materija koja raste, naraste na jednogodišnjim granama palme kao goveđi jezik i mliječnoga je okusa, a boje bijele.)

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš, rekao je: pričao mi je Mudžahid od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Dok smo mi kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, sjedači (tj. Dok smo sjedili), kadli se je donio (donešen je) džummar (jedne) palme! Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista od (tih) stabala je zaista (jedno) što je njegov blagoslov kao blagoslov (izvjesnoga) muslimana." Pa sam mislio (pomislio) da je ono - misli (na tu) palmu. Pa sam htio da govorim (tj. da reknem): Ona (Ta je stvar takava da) je (to stablo) palma, o poslaniče Allaha! Zatim sam se obazreo (obazro), pa kada li sam ja deseti (od) deseterice (ljudi koji tu sjede), (a) ja sam najmlađi (od) njih! Pa sam šutio. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ona je (ta) palma (tj. To stablo je palma)."

GLAVA

(izvjesnih najvršnjih medinenskih, medinskih) datula.

PRIČAO NAM JE Džum'ate, sin Abdullaha, pričao nam je Mervan, izvijestio nas je Hašim, sin Hašima, izvijestio nas je 'Amir, sin Sa'da, od svoga oca rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je pojeo jutrom (tj. Ko pojede jutrom, ujutru, ujutro) svaki dan sedam datula (od medinenskih, od medinskih) najvršnjih datula, nije štetio (tj. neće štetiti) njemu u tom danu (nikakav) otrov, a niti čini (mađije, opčinjenje, opčinjavanje)."

GLAVA

(izvjesnoga) sparivanja (sastavljanja) u (tim) datulama (tj. uzimanja po dvije datule odjednom i stavljanja u svoja usta njih prilikom jedenja iz jednoga suda u društvu sa drugim ljudima i osobama).

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Džebelete, sin Suhajma, rekao je:

Pogodila nas je godina godine (tj. godina gladi jedne godine) sa Ibnu Zubejrom (kada smo bili, tj. u vrijeme kada je bio halifa Ibnu Zubejr koji je opskrbljavao nas datulama (tj. dijelio nam je neke datule). Pa je bio Abdullah, sin Umera (običaja da) prođe pokraj nas, a mi jedemo, i govori (on):

"Ne sparivajte se (tj. Ne sastavljajte po dvije datule odjednom u zalogaju jednom), pa (tj. jer) zaista Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, zabranio je (to) sparivanje (sastavljanje)." Zatim govori: "Osim da traži dozvolu (izvjesni) čovjek svome bratu (tj. od svoga brata da mu dozvoli da odjednom stavlja u usta po dvije)."

Rekao je Šu'bite: Dozvola (ta) je od govora Ibnu Umera.

(A to znači da je Ibnu Umer od sebe rekao da u slučaju traženja dozvole, može stavlјati i po dvije hurme, datule u usta svoja ako mu dozvoli drug koji s njim jede zajedno iz jednoga suda.)

GLAVA

(izvjesnih) krastavica.

PRIČAO MI JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: pričao mi je Ibrahim, sin Sada, od svoga oca rekao je: čuo sam Abdullaha, sina Džafera, rekao je:

Vidio sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) jede (izvjesne) svježe datule (hurme) sa (izvjesnim) krastavicama.

GLAVA

blagoslova (izvjesne) palme.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Muhamed, sin Talhata, od Zubejda, od Mudžahida rekao je: čuo sam Ibnu Umera od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Od (izvjesnih) stabala je (jedno) stablo (koje) biva (bude) kao (izvjesni) musliman, a ona (tj. a ono) je (ta) palma."

GLAVA

sastavljanja (izvjesnih) dviju boja (tj. dviju vrsta jela) ili (izvjesnih) dviju hrana (dvaju jela, dva jela) u jedanput (ujedanput, najedanput, odjednom, zajedno).

PRIČAO NAM JE Ibnu Mukatil, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Ibrahim, sin Sada, od svoga oca, od Abdullaha, sina Džafera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Vidio sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) jede (izvjesne) svježe datule sa (izvjesnim) krastavicama.

GLAVA

(onoga) ko je uvodio (izvjesne) goste po deseticu i (izvjesnoga) sjedanja na (izvjesnu) hranu (tj. i sjedanja za izvjesnu trpezu i sofru) po desetorica (deset po deset, deset, pa opet deset).

PRIČAO NAM JE Salt, sin Muhameda, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Dža'da Ebu Usmana, od Enesa. A od Hišama, od Muhameda, od Enesa. A od Sinana Ebu Rebi'ata, od Enesa da se je Umu Sulejma, njegova majka upravila ka (jednom) muddu (četvrtini sa'-a) od ječma (što) je stucala njega (tj. krupno ga samlila, samljela), i učinila (napravila) je od njega razgrabljenicu (ugrabljenicu, tj. jedno jelo koje se pravi i kuha od mlijeka i brašna i koje se grabi kašikama ili prstima), i cijedila je (jednu) mješinu (za maslo koja) je kod nje (bila). Zatim je poslala mene ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam došao njemu, a on je u (među) svojim drugovima, pa sam pozvao njega. Rekao je:

"I ko je sa mnom (hoće li da dođe)?" Pa sam došao, pa sam rekao: "Zaista on govori: "I ko je sa mnom (hoće li takođe da dođe)?" Pa je izašao k njemu Ebu Talhate. Rekao je: "O poslaniče Allaha! Ono je samo (jedna) stvar (tj. nešto malo što) je napravila njega Umu Sulejma." Pa je (Muhamed a.s.). (Pa se donijelo njemu ono (što) je ona napravila). Rekao je (Muhamed a.s.):

"Uvedi na mene (Uvedi mi) deseticu." Pa su unišli, pa su jeli dok su se nasitili (najeli). Zatim je rekao: "Uvedi na mene (meni) deseticu." Pa su unišli, pa su jeli dok su se nasitili. Zatim je rekao: "Uvedi na mene (meni) deseticu", (tako redom) čak je brojio (nabrojio) četrdeset (40 ljudi). Zatim je jeo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim

je ustao. Pa sam počeo (da ja) gledam da li se okrnjila od nje (od te hrane neka) stvar (tj. išta, imalo)?

GLAVA

(onoga) što se mrzi od (izvjesnoga) bijeloga luka i (izvjesnoga) povrća.

(To jest: GLAVA o jedenju onoga što se smatra za ružno da se jede i upotrebljava kao što je bijeli luk - češnjak - i druge vrste povrća koje imaju ružan miris i zadah.)

O njemu je (prenešen hadis) od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Abdulvaris od Abdulaziza rekao je: reklo se je Enesu:

"Šta si (Kako si) čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori o (izvjesnom) bijelom luku?" Pa je rekao:

"Ko je jeo (tj. Ko jede taj luk), pa neka se ne približuje nipošto našoj bogomolji."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Ebu Safvan Abdullah, sin Seida, izvijestio nas je Junus od Ibnu Šihaba, rekao je: pričao mi je 'Ata' da je Džabir, sin Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, tvrdio od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) je rekao (ono, to, ovo):

"Ko je jeo bijeli luk ili crveni luk, pa neka se odstrani nas (tj. od nas), ili neka se odstrani (od) naše bogomolje (tj. od naše džamije)."

GLAVA

(izvjesnih) gloginja (ili trnjina), a ono (tj. a to) su datule (tj. to je plod izvjesnoga drveta, trna zvanoga) el-erak.

(Neki opet kažu: "ve huve semerul-eraki" - a ono (a to) je plod eraka. Erak je, u stvari, jedno trnovito drvo od kojega se prave i misvaki - misvači, misvaci - zubočistke. A plod toga drveta zove se kebas, el-kebasu. Pošto je to drvo, kažu, trnovito, plod bi se mogao nazvati trnjina, trnina, jer i u nas na jednoj vrsti trna bude plod koji se zove trnjina, i jede se, a boja toga ploda je crno modra kada sazrije. Međutim, trnjina ima košpicu, špicu, a kebas, kažu, nema košpice, špice, pa je onda po tome sličan gloginji koja nema košpice, špice. Jedino što i kebas ima crnu boju kada sazrije kao i trnjina. Gloginja nije po boji crna kao kebas, a kebas je još malo i slan, pa se i po tome razlikuje od gloginje i trnjine. Ipak, to je neka vrsta trnjine, odnosno gloginje.)

PRIČAO NAM JE Seid, sin 'Ufejra, pričao nam je Ibnu Vehb od Junusa, od Ibnu Šihaba rekao je: izvijestio me je Ebu Selemete, rekao je: izvijestio me je Džabir, sin Abdullaha, rekao je:

Bili smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u (mjestu) Merruzzahraru (Mer-el-Zahraru, Merruz-Zahraru), (i) beremo (izvjesne) trnjine (gloginje), pa je rekao (Muhamed a.s.):

"Na vas je sa (izvjesnim) crnim od njega (od ovoga ploda, tj. Držite se crnoga zrnja od ovoga ploda, od trnjine-gloginja), pa (tj. jer) zaista ono je ljepše (bolje)."

(Izraz "ejtabu" je nastao od "atjebu", a ima isto značenje. "Atjebu" je komparativ od "tajjibun".)

Pa je rekao (Džabir k Muhamedu a.s.): "Jesi li bio (ti običaja da) paseš (čuvaš izvjesne) brave (ovce)?" Rekao je:

"Da. A da li je od vjerovijesnika (bio neki prošao drukčije u svom životu) osim (tako da) je pasao (napasao, čuvao) njih?"

GLAVA

(izvjesnoga) mućkanja (tj. ispiranja usta vodom) poslije (izvjesne) hrane.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan: čuo sam Jahja-a, sina Seida, od Bušejra, sina Jesara, od Suvejda, sina Nu'mana, rekao je:

Izašli smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ka Hajberu, pa pošto smo bili u Sahba-u (u Sahbi), pozvao je za (kakvu, neku) hranu (zatražio je neku hranu, jelo). Pa se nije donijelo njemu (ništa drugo) osim (neki) ugruhani (krupno mljeveni ječam, prekrupa, bungur, bulgur). Pa smo jeli (to). Pa je ustao ka (izvjesnoj) molitvi. Pa je promućkao (sebi svoja usta vodom, tj. isprao ih je), i promućkali smo (i mi usta vodom).

Rekao je Jahja: Čuo sam Bušejra (da) govori: Izvijestio nas je Suvejd: Izašli smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ka Hajberu, pa pošto smo bili u Sahba-u (u Sahbi) - rekao je Jahja: a ona (ta naseobina) je od Hajbera na (jedno) noćno putovanje (hoda daleko) - pozvao je za hranu (zatražio je za neku hranu da se donese njemu - Muhamedu a.s.). Pa nije se njemu donijelo (ništa) osim ugruhanoga ječma (prekrupe, bungure). Pa smo žvakali njega, pa smo jeli sa njim. Zatim je pozvao za vodu, pa je promućkao (izaprao usta), i promućkali smo sa njim (i mi usta vodom). Zatim je klanjao sa nama (tu) sutonsku molitvu, a nije se očistio (ponovno, nije nanovo uzimao abdest). A rekao je Sufjan (k Aliji): "Kao da si ti čuo njega od Jahja-a (samo)."

GLAVA

lizanja (oblizivanja svojih) prsta i njihovoga sisanja (sanjenja) prije (nego) da se otaru (potaru) sa (izvjesnom) maramicom (tj. peškirom, ubrusom, salvetom, salavetom).

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Amra, sina Dinara, od 'Ata-a, od Ibnu Abasa da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Kada je jeo (tj. Kada jede) jedan (od) vas, pa neka ne otire (neka ne potare, neka ne obriše) svoju ruku (prste na ruci) do (tj. prije nego da) obliže nju (dok je ne obliže), ili dadne oblizati nju (nekome drugome ko se ne gadi)."

GLAVA

(izvjesne) maramice (rupca, tj. ubrusa, peškira).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Munzira, rekao je: pričao mi je Muhamed, sin Fulejha, rekao je: pričao mi je moj otac od Seida, sina Harisa, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je on pitao njega (da je Seid pitao Džabira) o (tom) čišćenju (za molitvu, tj. o ponovnom abdestu) od (tj. zbog jedenja onoga) što je dotakla (njega izvjesna) vatra, pa je rekao:

"Ne (treba ponovno uzimati abdest ako se jede kuhano ili pečeno). Već smo bili (u) vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (u takvim prilikama da) nećemo naći (tj. da ne nalazimo) slično tome od (izvjesne) hrane osim malo. Pa kada smo mi našli nju (tj. kada je našemo), nisu bile za (tj. u) nas maramice (rupci, peškiri nikakvi drugi) osim naših dlanova (šaka), i naše podlaktice (naše ruke) i naša stopala (tj. i naše noge). Zatim klanjamo, a nećemo se očistiti (ponovno, tj. a ne uzimamo abdest ponovno zbog toga što smo jeli neko jelo što ga je doticala vatra na neki način)."

GLAVA

(onoga) što govori (musliman) kada je svršio svoju hranu (svoje jelo, tj. šta treba da kaže, da rekne kada nekao završi objed, jelo - dakle: šta se treba reći poslije jela).

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Sufjan od Sevra, od Halida, sina Ma'dana, od Ebu Umameta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio, kada je podigao svoju trpezu, rekao (tj. bio bi rekao, rekao bi):

"Hvala Allahu mnogo, lijepo, blagoslovljeno u njoj (u hvali toj), ne bivajući učinjena dovoljnom (dostatnom), a niti oproštajnom, a niti oproštajnom, a niti bivajući učinjen bogatim (neovisnim) od nje, naš Gospodaru!"

(Zadnje riječi u gornjem tekstu imaju mnogo tumačenja. Jedno ćemo spomenuti: Ovo jelo što smo ga sada jeli nije nam dovoljno za cijeli život naš koji će, možda, još trajati, pa će se blagodati Allahove još izljevati na nas i još će nam hrane davati, i ne opraštamo se sa ovim jelom od jedenja i Allahovih dobrota i darova, i nismo neovisni od jela i hrane, tj. nismo takvi da nam nije potrebna hrana, o naš Gospodaru!.)

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Sevra, sina Jezida, od Halida, sina Ma'dana, od Ebu Umameta da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio, kada je (tj. kada bi) svršio svoju hranu (svoje jelo, kada bi jeo), - a rekao je jedanput: kada je podigao (on) svoju trpezu (sofru) - rekao (rekao bi, tj. bio bi rekao on):

"Hvala Allahu koji je bio dovoljan nama i napojio nas, ne bivajući učinjenim dovoljnim, a niti bivajući učinjen nezahvalnim (mi Njemu - Allahu na ovoj hrani, tj. ne poričući mi Njemu dobrotu i blagodat Njegovu.)."

A rekao je jedanput (jedanput): "Za Tebe je (tj. Tebi je svaka) hvala, naš Gospodaru, ne bivajući učinjen (tj. bez da se bude učinjen) dovoljnim, a niti oproštajnim, a niti učinjen nepotrebnim (neovisnim, imućnim), naš Gospodaru!"

GLAVA

(izvjesnoga) jedenja sa (izvjesnim, ili: sa svojim) poslužiteljem (slugom).

PRIČAO NAM JE Hafsa, sin Umera, pričao nam je Šubete od Muhameda, (a) on je sin Zijada, rekao je: čuo sam Ebu Hurejreta (da priča) od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je donio jednome (od) vas njegov poslužitelj njegovu hranu, pa ako nije posadio njega sa njim (tj. sa sobom), pa neka dodadne njemu (jedan) zalogaj ili dva zalogaja - ili (jedan) žderaj (tj. zalogaj) ili dva žderaja (zalogaja) - pa (tj. jer) zaista on (poslužitelj) je bio blizu njegove vrućine i njegova nastojanja (tj. spravljanja jela - ili: on je upravljao njegovom vrućinom, tj. kuhanjem, i njegovim nastojanjem, tj. i njegovim spravljanjem toga jela)."

GLAVA:

Kušalac hrane zahvalni (tj. Onaj koji jede zahvaljujući Uzvišenome Allahu) je kao (izvjesni) postač strpljivi.

O njemu (tj. O tome se pričalo) od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(Hadis koji o tome postoji nema sviju uvjeta, uslova da se može prihvatiti kao pouzdan, pa ga zato nije Buharija ni naveo u cijelosti.)

GLAVA

(izvjesnoga) čovjeka (koji) se pozove ka (nekoj) hrani, pa govori (tj. pa on rekne): "I ovaj je sa mnom."

A rekao je Enes: Kada si unišao (ušao nekom) muslimanu (koji) se ne sumnjiči, pa jedi od njegove hrane, i pij od njegovoga pića.

(".... (koji) se ne sumnjiči.....", tj. koji nije osumnjičen da se ne čuva zabranjenoga jela i pića.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Ebul-Esveda, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Aameš, pričao nam je Šekik, pričao nam je Ebu Mes'ud Ensarija, rekao je:

Bio je (jedan) čovjek od Pomagača (koji) se nadimkuje (tj. koji ima nadimak) Ebu Šuajb, i bio je za njega (tj. u njega jedan) dječak mesar (prodavač mesa), pa je došao (taj Ebu Šuajb) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, a on je u (među) svojim drugovima. Pa je poznao (prepoznao Ebu Šuajb izvjesnu) glad u (na) licu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je otišao ka svome dječaku mesaru pa je rekao:

"Napravi mi (jednu) hranu (jelo koje) je dovoljno petorici (za pet ljudi). Možda ja (da) pozovem Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, petoga (od) petorice (jednog od petorice)." Pa je napravio njemu (jednu) hranicu (jedno malo jelo). Zatim je došao njemu, pa je pozvao njega. Pa je slijedio njih (jedan) čovjek (dakle: kao višak - kao šesti od njih petorice koji nije bio pozvan na to jelo). Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Ebu Šuajbe! Zaista (jedan) čovjek je slijedio nas (tj. pošao je za nama nepozvan), pa ako si htio, dozvolio si njemu (tj. pa ako hoćeš, dozvolićeš mu - a to će reći: ako hoćeš, dozvoli mu da i on bude s nama za tim jelom). A ako si htio, ostavio si ga (tj. A ako hoćeš, ostavićeš ga - ostavi ga - dakle: ako nećeš da mu dozvoliš onda on i neće biti s nama kod tog jela)." Rekao je: "Ne, nego dozvolio sam njemu (tj. dozvaljam mu, dozvoljavam i njemu da bude s nama)."

GLAVA:

Kada je bila prisutna (tj. Kada je došla izvjesna) večera (večernje jelo), pa neka ne žuri (ne hiti) od svoje večere (da ode, pa da onda misli na nju klanjajući on, tj. obavljajući molitvu).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije. A rekao je Lejs: Pričao mi je Junus od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me je Džafer, sin Amra sina Umejjeta, da je njegov otac Amr, sin Umejjeta, izvijestio njega da je on vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) sebi odsijeca (meso) od plećke (neke) ovce u svojoj ruci. Pa se pozvao ka (izvjesnoj, prispjeloj) molitvi (dakle: čuo je ezan za prispjeli namaz). Pa je bacio nju (plećku) i (izvjesni) nož koji (je taj što on) odsijecaše s njim (tu plećku). Zatim je ustao, pa je klanjao, a nije se očistio (ponovno, tj. nije ponovno uzimao abdest).

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Vuhejb od Ejjuba, od Ebu Kilabeta, od Enesa, sina Malika, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada se postavila (metnula izvjesna) večera, a uspostavila se (izvjesna) molitva (dakle: a već je nastupilo vrijeme namazu), pa (prvo) počnite sa (tom) večerom (dakle: prvo večerajte, pa onda klanjajte)."

A od Ejuba, od Nafi-a, od Ibnu Umera, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, slično njemu (rečeno je slično tome). A od Ejuba, od Nafi-a, od Ibnu Umera da je on večerao jedanput (jednom), a on čuje čitanje (učenje izvjesnoga) vođe (predvodnika koji je u taj čas obavljao molitvu-namaz sa ljudima).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada se je uspostavila (izvjesna) molitva, a bila je prisutna (a došla je izvjesna) večera, pa počnite (prvo) sa (tom) večerom."

Rekao je Vuhejb i Jahja, sin Seida, od Hišama: "Kada se je postavila (metnula izvjesna) večera."

(Dakle, razlika postoji u izrazu "Kada se je postavila.....", i "..... i bila je prisutna (tj. došla je)....", ali je smisao skoro isti u obe te rečenice.)

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je (On): "..... pa kada ste okušali hranu (tj. kada ste jeli, završili objed), pa razidite se,.....".

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Jakub, sin Ibrahima, pričao mi je moj otac od Saliha, od Ibnu Šihaba da je Enes rekao (govorio):

Ja sam najznaniji (najviše, najbolje znam od svih) ljudi o (izvjesnom) zastoru (tj. o ajetu koji govori o izvjesnom zastoru, zavjesi). Bio je Ubejj, sin Ka'ba, (običaja da) pita mene o njemu. Osvanuo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svadbenik (tj. mladoženja) sa Zejnebom, kćerom Džahša, a bio je vjenčao sebi nju u Medini, pa je pozvao (izvjesne) ljude za (tj. na izvjesnu) hranu poslije podizanja (tj. odmicanja toga izvjesnoga) dana. Pa je sjedio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i sjedili su sa njim (neki) ljudi poslije što je ustao (taj) narod. Čak je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je išao (hodao) i išao sam sa njim, čak je dopro vratima sobe Aiše (tj. Aišine sobe). Zatim je mislio da su oni izašli, pa sam se vratio sa njim, pa kada li su oni sjedači (tj. kada li, kadli oni još sjede u) svome mjestu. Pa se vratio i vratio sam se (i ja) sa njim drugi puta, čak je dopro (došao) vratima sobe Aiše, pa se vratio (od Aišine sobe opet nazad) i vratio sam se (i ja) sa njim, pa kada li su oni već ustali. Pa je udario (tj. stavio, postavio) između mene i između njega (tj. i između sebe) pokrivalo (tj. jedan zastor), i spustio se je (izvjesni) zastor (tj. i objavio se ajet u kojem se spominje izvjesni zastor, zavjesa da se postavi između žena Muhamedovih a.s. i onih muških osoba koje sa njima razgovaraju).